

European Digital Media Observatory

ΑΚΡΑΙΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΜΕ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ

Μηνιαία αναφορά #52 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2025

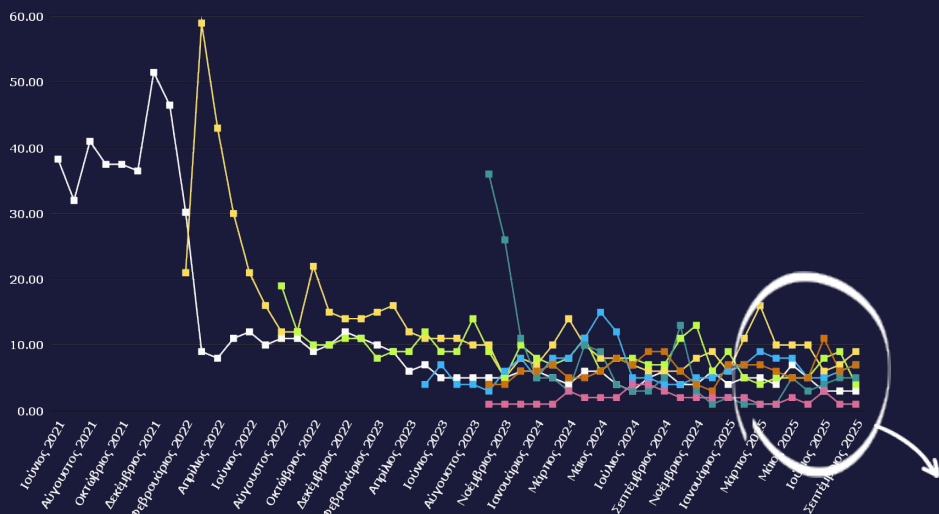
Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΕΣΤΙΑΖΕΙ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΕ

Οι 33 οργανισμοί* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,517 άρθρα fact-checking μέσα στον Σεπτέμβριο του 2025. Από αυτά τα άρθρα, 134 (9%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την Ουκρανία, 107 (7%) παραπληροφόρηση για τη μετανάστευση, 100 (7%) παραπληροφόρηση σχετική με την ΕΕ, 78 (5%) παραπληροφόρηση σχετικά με την Γάζα και το Ισραήλ, 65 (4%) παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, 42 (3%) παραπληροφόρηση σχετικά με την COVID-19, και 20 (1%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα.

Τον Σεπτέμβριο καταγράφηκε αύξηση κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες στις ψευδείς ιστορίες που σχετίζονται με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Την ίδια στιγμή, η παραπληροφόρηση γύρω από τη μετανάστευση και την Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα.

Με το τέλος του καλοκαιριού, οι ψευδείς ειδήσεις για την κλιματική αλλαγή μειώθηκαν αισθητά. Η παραπληροφόρηση για τα υπόλοιπα θέματα που παρακολουθούνται στο πλαίσιο των αναφορών του EDMO παραμένει σταθερή.

* Οργανισμοί που συνέβαλαν στην παρούσα έκθεση: 15min, Agence France-Presse (AFP), APA, CORRECTIV, Delfi Lithuania, Delfi Estonia, Demagog.cz, Demagog.pl, Demagog.sk, Deutsche Welle, dpa, Funky Citizens, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Fact Check Cyprus, Facta/Pagella Politica, Factcheck Vlaanderen, Greece Fact Check, Källkritikbyrå, Knack, Lakmusz, Maldita.es, Oštro.si, Polígrafo, Pravda Association, Provereno, Re:Baltica, TjekDet, The Journal, VerificaRTVE, Verificat.

COVID-19

Ευρωπαϊκή Ένωση

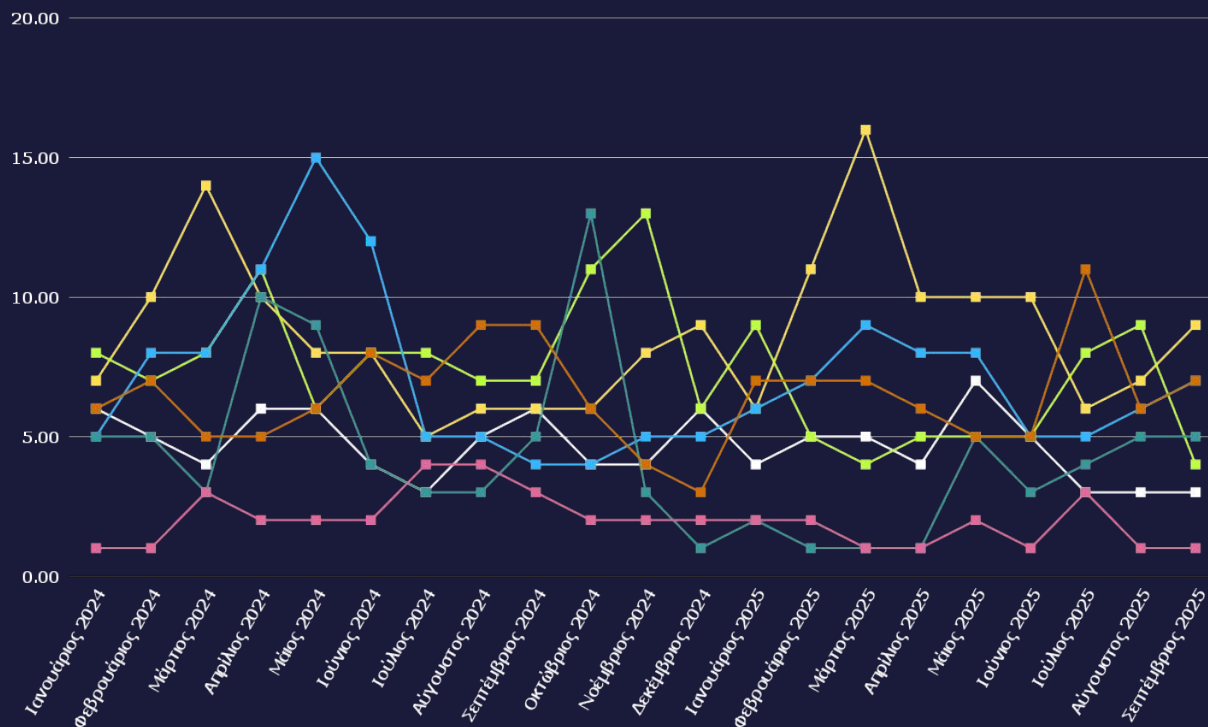
Σύγκρουση Ισραήλ-Χαμάς

LGBTQ+

Ουκρανία

Κλιματική αλλαγή

Μεταναστευτικό

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΕΕ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ/1

Η αύξηση του ψευδούς περιεχομένου σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία οφείλεται σε μια σειρά από παράγοντες. Πρώτον, επεισόδια υβριδικού πολέμου με drones ή μαχητικά αεροσκάφη που πέταξαν πάνω από χώρες της ΕΕ αξιοποιήθηκαν για τη διάδοση ψευδών ιστοριών που αποσείουν την ευθύνη από τη Ρωσία και παρουσιάζουν την ΕΕ ή την Ουκρανία ως πλευρές που επιδιώκουν την κλιμάκωση.

Δεύτερον, οι εκλογές στη Μολδαβία και την Τσεχία έγιναν στόχος φιλορωσικών εκστρατειών παραπληροφόρησης, οι οποίες καλλιέργησαν τον φόβο για κλιμάκωση του πολέμου σε περίπτωση νίκης φιλοευρωπαϊκών κομμάτων και διέδωσαν ψευδείς ιστορίες για Ουκρανούς πρόσφυγες.

Τρίτον, η επίμονη αφήγηση που παρουσιάζει τον Ζελένσκι ως διεφθαρμένο πολιτικό διαδόθηκε ευρέως, μεταξύ άλλων μέσω ενός κατασκευασμένου τηλεοπτικού ρεπορτάζ που έγινε viral και εμφάνιζε ψευδή στοιχεία για τα περιουσιακά του στοιχεία.

Οι εκλογές στη Μολδαβία και την Τσεχία τροφοδότησαν επίσης την παραπληροφόρηση που στοχεύει την ίδια την ΕΕ. Η Ένωση παρουσιάστηκε ως «αντιδημοκρατική δικτατορία» που λογοκρίνει την ελευθερία του λόγου και «ακυρώνει» εκλογές. Η κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία ενίσχυσε περαιτέρω την αφήγηση που εμφανίζει την ΕΕ και τα κράτη-μέλη της ως ταυτισμένα με τους «πολεμοκάπηλους».

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΕΕ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ/2

Κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου, οι οργανισμοί που ανήκουν στο δίκτυο fact-checking του EDMO κατέγραψαν έντονη αύξηση στη διασπορά παραπληροφόρησης που στοχοποιεί όχι μόνο Ουκρανούς πρόσφυγες αλλά και μετανάστες και αλλοδαπούς γενικότερα, με ιδιαίτερη έμφαση σε μουσουλμάνους.

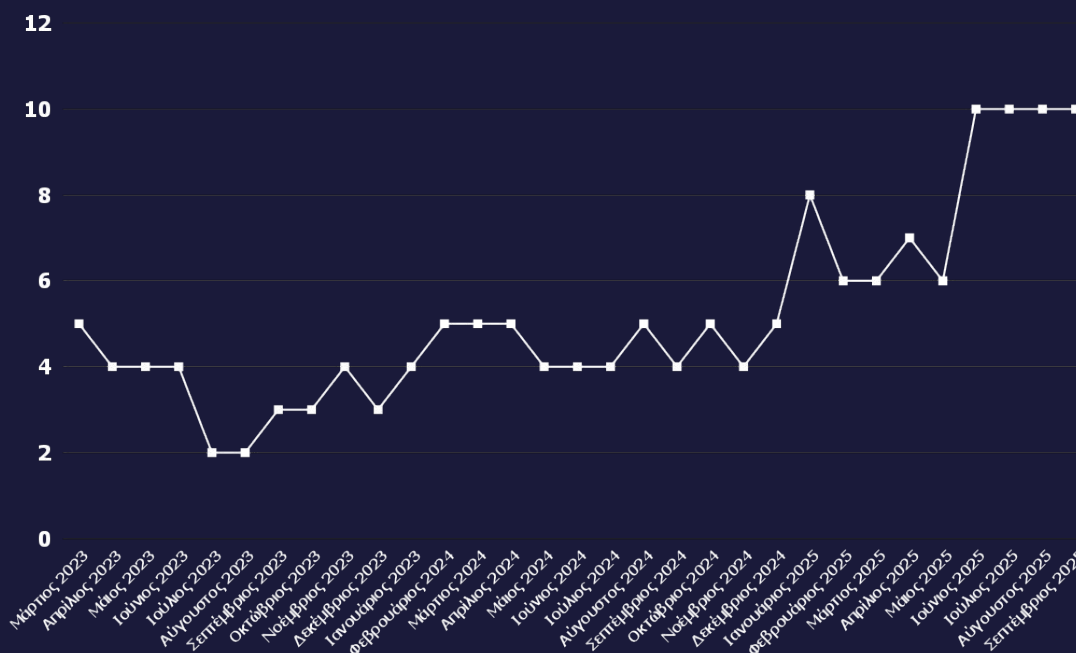
Η έξαρση αυτή συνδέεται με πολλούς παράγοντες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αντι-μεταναστευτική πορεία στο Λονδίνο στις 13 Σεπτεμβρίου, η οποία τροφοδότησε την αβάσιμη θεωρία της «μεγάλης αντικατάστασης» (great replacement). Στο πλαίσιο αυτό κυκλοφόρησαν πολυάριθμες ψευδείς ιστορίες, όπως ότι εφαρμόζεται σαρία (Ισλαμικός νόμος) στην Αυστρία, ότι υπάρχει συνωμοσία εναντίον των «λευκών» στο Ηνωμένο Βασίλειο (αφήγημα που ενίσχυσαν ο Ίλον Μασκ και ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ), και ότι γίνονται εμπρησμοί εκκλησιών στην Ευρώπη. Δευτερεύοντες στόχοι αυτών των αφηγήσεων ήταν συχνά η ίδια η Ευρώπη και τα ευρωπαϊκά κράτη.

Επιπλέον, η αυξημένη κυκλοφορία ισλαμοφοβικού περιεχομένου φαίνεται πως ενισχύθηκε ως παρενέργεια της έντονης δημοσιογραφικής κάλυψης της κρίσης στη Γάζα. Παράλληλα, διαδόθηκαν διάφορες ψευδείς ιστορίες για φιλοπαλαιστίνιους ακτιβιστές και τον υποτιθέμενο «εξτρεμισμό» τους.

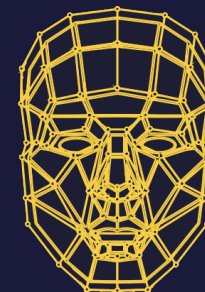
Όπως προκύπτει από τις ψευδείς ιστορίες και αφηγήσεις που παρουσιάζονται στις σχετικές διαφάνειες, διάφορες ακραίες δυνάμεις (φιλορωσικές, φιλοϊσραηλινές, ευρωπαϊκή άκρα δεξιά, κίνημα MAGA στις ΗΠΑ) συχνά στοχοποιούν τα ίδια πρόσωπα και θεσμούς: την Ουκρανία και τους Ουκρανούς πρόσφυγες, τους μουσουλμάνους, τους μετανάστες, την ΕΕ και συγκεκριμένα ευρωπαϊκά κράτη. Αυτές οι αφηγήσεις παραπληροφόρησης δεν λειτουργούν απομονωμένα· συχνά αλληλοεπικαλύπτονται, διαπλέκονται και ενισχύουν η μία την άλλη.

Η ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΣΤΑΘΕΡΗ

Το ποσοστό των ιστοριών παραπληροφόρησης που αξιοποιούν περιεχόμενο παραγόμενο με τεχνητή νοημοσύνη παραμένει σταθερό, σε επίπεδα αντίστοιχα με τους προηγούμενους μήνες. Από τα 1,517 άρθρα επαλήθευσης, τα 145 αφορούσαν τη χρήση της τεχνολογίας αυτής στην παραπληροφόρηση, δηλαδή το 10% του συνόλου.

Τις ημέρες που ακολούθησαν τη δολοφονία του ακροδεξιού ακτιβιστή Τσάρλι Κερκ στις ΗΠΑ, άρχισαν να κυκλοφορούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλοιωμένες εικόνες, συχνά σε σχέση με την ταυτότητα του δράστη. Περιεχόμενο παραγόμενο με τεχνητή νοημοσύνη χρησιμοποιήθηκε σε πολλές χώρες προκειμένου να παρουσιαστεί ο Κερκ ως «μάρτυρας του Χριστιανισμού», τον οποίο δήθεν τιμούν γνωστές προσωπικότητες με πολύ διαφορετικές πολιτικές απόψεις. Ωστόσο, ο ακτιβιστής ήταν γνωστός για τις ακραίες και πολωτικές θέσεις του, και το viral περιεχόμενο που δημιουργήθηκε με τεχνητή νοημοσύνη μετά τον θάνατό του συνέβαλε στην περαιτέρω όξυνση της ήδη έντονης πολιτικής πόλωσης.

ΟΙ 5 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Ψευδής είδηση για «αποδεδειγμένη» σύνδεση της παρακεταμόλης με τον αυτισμό.
- Τσάρλι Κερκ: ψευδείς ειδήσεις και εικόνες με «επώνυμους» που δήθεν αποτίουν φόρο τιμής στη μνήμη του.
- ▲ Εκλογές στη Μολδαβία: υποτιθέμενα «στοιχεία» ότι οι φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις νοθεύουν το εκλογικό αποτέλεσμα.
- ◆ Global Sumud Flotilla: παραπλανητικές εικόνες και βίντεο που υπερβάλλουν ως προς το μέγεθος της αποστολής.
- ★ Η βρετανική αστυνομία κατέσχεσε το κινητό μιας μαθήτριας επειδή παρακολούθησε μια ανάρτηση στο διαδίκτυο.

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο αφρικανικός πυρετός των χοίρων παρουσιάστηκε ως «σχέδιο της ΕΕ» για να καταστρέψει την κτηνοτροφία της Λετονίας και να αναγκάσει τη χώρα να αγοράζει τρόφιμα από άλλες χώρες.

Σύμφωνα με υποτιθέμενο κυβερνητικό σχέδιο, οι Τσέχοι θα πληρώνουν ουκρανικές οικογένειες για να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο, καθώς «οι μισοί δεν το κάνουν».

Οι δικτικές αρχές της Μολδαβίας φέρονται ψευδώς ότι συνέλαβαν όλους τους ηγέτες των κομμάτων της αντιπολίτευσης πριν από τις εκλογές.

Μουσουλμάνοι και «παράνομοι μετανάστες» κατηγορούνται ψευδώς ότι καίνε εκκλησίες και επιτίθενται στον χριστιανισμό.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-30 Σεπτεμβρίου 2025. Αριθμός απαντήσεων: 33

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Lucia Bertoldini και Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό σύμβασης: LC-01935415